

GERECHTELIJKE INBESLAGNEMINGEN

DE BARCODE IN ZICHT BIJ DE POLITIE ...

Hier ziet u een van de vele rekken bij de correctionele griffie van Brussel. Jaarlijks worden hier ongeveer 40 000 bewaargevingen uitgevoerd, wat vele duizenden in beslag genomen voorwerpen inhoudt.

Na verschillende maanden overleg heeft de dienst R&D-QA van de Directie van de technische en wetenschappelijke politie van de federale politie (DGJ/DJT/R&D-QA) de laatste hand gelegd aan een – theoretische en praktische – handleiding met als titel *De gerechtelijke inbeslagneming* die in de komende maanden gepubliceerd zal worden. Dit document zal een eerste stap zijn naar een doeltreffender beheer van de inbeslagnemingen, in het bijzonder dankzij een uniek nummersysteem op nationaal niveau. Dit ambitieuze project kreeg de naam PACOS mee ...

Tekst Gwendoline Hendrick
Fotografie Jos Balcaen



BRUSSEL – Er zijn zeer veel diensten en partners die een overtuigingsstuk hanteren, beheren en bewaren. Naast de gemeenschappelijke wettelijke basis heeft elk parket zijn eigen systeem en procedures. Er is dus geen echte eenvormigheid. De problemen met het beheer van de overtuigingsstukken zijn anderzijds al een tijdje bekend (verlies, beschadiging, diefstal ...). In augustus 2008 heeft de Algemene inspectie van de federale politie en van de lokale politie (AIG) hierover trouwens een verslag opgesteld. Kort daarna kreeg de dienst Research & Development-Quality Assurance van de Directie van de technische en wetenschappelijke politie van de federale politie (DGJ/DJT/R&D-QA) de opdracht om een nota op te stellen over het beheer van de overtuigingsstukken. In dit kader werd een vragenlijst opgestuurd naar de verschillende gerechtelijke directeurs en de centrale directies van de federale gerechtelijke politie. Er werden ook verschillende betrokken partijen geraadpleegd, zoals het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC), bepaalde griffies, magistraten, het Centraal Orgaan voor Inbeslagneming en Verbeurdverklaring¹ (COIV), leden van de lokale politie enz. Al dit werk mondde uit in een handleiding: *De gerechtelijke inbeslagneming*. Het betreft als het ware een “modus operandi met betrekking tot overtuigingsstukken: hoe moet het voorwerp van de inbeslagneming juist worden ingepakt, geëtiketteerd”, aldus gerechtelijk commissaris Robert Vankan, dienstchef R&D-QA. Het docu-

ment bevat een theoretisch en een praktisch deel. “Laatstgenoemd deel bevat, in de vorm van fiches, de procedures met betrekking tot de belangrijkste categorieën van overtuigingsstukken (namelijk sporen, verdovende middelen en geneesmiddelen, geld, wapens, voertuigen) en bevat ook verschillende formulieren als bijlage”, verduidelijkt Caroline Dereyne, consulent bij de dienst R&D-QA. Deze handleiding is een eerste stap naar een beter beheer van de overtuigingsstukken maar ook en vooral naar de invoering van het unieke nummer ‘SIN’.

Single identification numbering

Na de ontwikkeling van deze handleiding is de volgende stap de operationalisering van het SIN-nummer, wat staat voor *Single identification numbering*. “We hadden ons in het verleden al gebogen over een uniek nummersysteem voor overtuigingsstukken”, legt commissaris Vankan uit. “Het idee vandaag is dat elk overtuigingsstuk een ‘code’ krijgt, namelijk een SIN-nummer, en dat het die code heel zijn leven behoudt.” Deze code neemt de vorm aan van een barcode die bestaat uit vier letters en vier cijfers, gevolgd door de vermelding BE (bijvoorbeeld TEST004BE). Laten we dit verduidelijken met een concreet voorbeeld. Een lid van een labo van technische en wetenschappelijke politie wordt opgeroepen naar een plaats van een misdrijf, waar hij een kopje en een vuurwapen vindt. Hij neemt het DNA op het kopje op en neemt het vuurwapen in beslag in een gepaste verpakking. Hij

brengt een etiket met barcode aan op het wattenstokje² en een ander op de doos met het wapen. Hij vult vervolgens de interventiefiche in, waarop hij het duplicaat van de barcode van elk stuk kleeft. Terug in het bureau worden de etiketten gescand en de ingevulde gegevens op de interventiefiche (beschrijving van de voorwerpen, bestemming ...) worden ingevoerd in de centrale gegevensbank PACOS. Alle gerechtelijke partners zouden hiertoe toegang moeten hebben via hun eigen informaticasysteem. Elke partner vult de velden in die op hen betrekking hebben en is verantwoordelijk voor de overtuigingsstukken zolang ze deze in hun bezit hebben. Maar voor we zover zijn: “Het project moet vertaald worden in computertaal. Dat betekent dat barcodelezers moeten worden aangekocht, dat de tool moet worden ontwikkeld, dat de in te vullen velden moeten worden vastgelegd, dat de toegang van de verschillende partners moet worden vastgelegd maar ook beperkt ... waarbij een compatibiliteit met de bestaande informaticasystemen (ISLP, Feedis ...) moet worden verzekerd”, verduidelijkt Caroline Dereyne. “Bovendien zouden we de handleiding en de etiketten met de barcodes gelijktijdig willen verspreiden. Alle diensten van de geïntegreerde politie zouden ze in principe in het eerste semester van dit jaar moeten ontvangen”, aldus Robert Vankan. Deze etiketten zouden door de drukkerij van de federale politie worden gemaakt en ze zouden op bestelling beschikbaar zijn via de catalogus van de verbruiksgoederen en het drukwerk.



Chain of Custody

Het principe van een uniek nummer verbonden met een gemeenschappelijk informaticasysteem zou ertoe moeten leiden dat het aantal veelvoudige vattingen en referenties vermindert. Eenzelfde stuk is soms verbonden met verschillende nummers die worden toegekend door de verschillende diensten die betrokken zijn bij de verwerking ervan. Door het gebruik van de barcode zou dit probleem van verschillende referenties moeten worden opgelost. Ander voordeel: de overtuigingsstukken zouden gemakkelijker traceerbaar zijn. Dankzij het informaticasysteem kan het voorwerp op elk moment worden gelokaliseerd. “De mensen vergeten nog vaak dit idee van ‘chain of custody’ (contro-

leketen), waarbij elke schakel belangrijk is om de stukken doeltreffend op te volgen”, herhaalt Caroline Dereyne. De eerste persoon die verantwoordelijk is voor het overtuigingsstuk is degene die de inbeslagneming uitvoert. Voor een optimale opvolging moet de informatie met betrekking tot dit stuk in elke fase worden gevat. “Dat allemaal opdat de magistraat aan het einde van de keten over alle juiste informatie beschikt”, benadrukt ze. “Nummering volstaat echter niet, iedereen moet ook en vooral een aangepaste werkmethode hebben”, besluit commissaris Vankan.

Tot slot zou de invoering van het PACOS-project het op lange termijn mogelijk kunnen maken dat andere technologieën worden ingevoerd, zoals een RFID-

herkenningssysteem (radio frequency identification). In een welbepaalde perimeter zou dit automatisch de barcodes van de in beslag genomen voorwerpen opsporen. Het zou dus niet langer nodig zijn om de etiketten manueel te scannen. Misschien komt Infoevue er binnen enkele jaren nog eens op terug... ■

¹ Het Centraal Orgaan voor Inbeslagneming en Verbeurdverklaring helpt gerechtelijke overheden in geval van problemen inzake inbeslagneming en verbeurdverklaring van vermogensbestanddelen die verband houden met misdrijven. Dit orgaan treedt ook op bij de tenuitvoerlegging van gerechtelijke beslissingen waarbij dergelijke vermogensbestanddelen worden verbeurdverklaard.

² Voorwerp om sporen op te nemen.

WAARHEEN GAAN DE IN BESLAG GENOMEN VOORWERPEN?

Het wetboek van strafvordering bepaalt welke voorschriften inzake inbeslagnemingen moeten worden gevolgd. Sinds de wetgeving van 1990 betreffende witwassen kunnen vermogensvoordelen van criminele oorsprong overigens in beslag worden genomen en verbeurdverklaard. Maar wat gebeurt er vervolgens met de goederen die het voorwerp van zo'n maatregel uitmaken? Caroline Dereyne legt uit: “De inbeslagneming wordt verricht door een magistraat, die deze opdracht aan een officier van gerechtelijke politie kan delegeren. De in beslag genomen goederen worden vervolgens ter griffie neergelegd, waar ze een nummer van neerlegging krijgen (een nummer per neerlegging en niet per stuk). Ze blijven daar opgeslagen tot een andere beslissing wordt genomen (zoals verkoop, teruggave ...).” De (correctionele) griffie kan echter niet alle stukken bewaren. Zo moet elke inbeslagneming van contant geld op een rekening worden gezet die wordt beheerd door het COIV. Bovendien kunnen bepaalde instanties buiten justitie dienstdoen als griffie, zoals de Dienst opruiming en vernietiging van ontploffingstuigen (DOVO) van het leger. Ander specifiek geval: de Seksuele Agressie Set (SAS-kit) kan niet worden neergelegd in een griffie die daarvoor niet uitgerust is (koelkast). Hij zal toch een nummer van neerlegging krijgen, maar zal ergens anders dan in de griffie worden opgeslagen. “In de praktijk moeten we echter vaststellen dat er soms geen enkel spoor van neerlegging is”, voegt ze eraan toe. In die omstandigheden is het dus moeilijk om een juist beeld te hebben van het aantal gerechtelijke inbeslagnemingen dat op nationaal niveau wordt uitgevoerd. Robert Vankan: “Op termijn zou de PACOS-gegevensbank ook moeten leiden tot vollediger cijfergegevens.”